

Koncepcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów w Żarach

Żary, Czerwiec 2021

Planowany program zagospodarowania Zamku Bibersteinów w Żarach

Międzynarodowe Centrum Kultury i Tradycji „ZAMEK” utworzone zostanie na bazie budynku zabytkowego Zamku Bibersteinów zlokalizowanego w Żarach przy Alei Jana Pawła II w bezpośrednim sąsiedztwie parku przypałacowego oraz Pałacu Promnitzów. Należy traktować obiekt Centrum Kultury i Tradycji jako całość złożoną z trzech elementów:

- budynku Zamku Bibersteinów,
- budynku bramnego
- przestrzeni, dookoła tych budynków i częściowo parku przy Alei Jana Pawła II.

Międzynarodowe Centrum Kultury i Tradycji „Zamek” ma spełniać m.in. funkcję kulturalną, turystyczną, komunalną, naukową i inne.

Funkcja kulturalna

Planuje się działania kulturalne bazujące na artystycznej działalności: Żarskiego Domu Kultury, Państwowej Szkoły Muzycznej im. G. P. Telemanna, w tym organizacja koncertów, międzynarodowych festiwali, widowisk artystycznych, przedstawień teatralnych, wystaw. Dodatkowo w organizację imprez, wystaw i innych przedsięwzięć historycznych zaangażowane będzie Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego w Żarach. W szczególności planuje się skupić na promowaniu pobytu G. P. Telemanna w Żarach w 1704-1708 r., jego kompozytorskiej twórczości, pielęgnacji współpracy muzycznej szkół polskich i niemieckich na pograniczu, a także współpracy z miastami w Europie, w których Telemann mieszkał. Na parterze i pierwszym piętrze dwie duże sale zamkowe z zapleciami będą służyły jako miejsce koncertów kameralnych, konferencji, spotkań, wystaw, głównie poświęconych Telemannowi. Planuje się nadać Dużej Sali na parterze imię G. P. Telemanna. Jeden z holów tej Sali będzie wyposażony na stałe w wystawę, małą bibliotekę o Telemannie. W Sali Sądowej z freskami z XVII w. przedstawiającymi Sąd Salomona na I piętrze planuje się organizowanie spotkań, narad, małych konferencji. Duża Sala I pietra, będzie także wykorzystywana jako sala ślubów i uroczystości cywilnych. Żary w tym zakresie obsługują kilka gmin, a w związku z dobrym zapleczem szpitalnym w zakresie opieki na dziećmi obsługuje w zakresie dokumentacji urodzin dwa powiaty żarski i żagański (180 tys. osób). Planuje się nadać tej sali imię Biskupa Wrocławskiego Baltazara Promnitzza, za panowania którego sala w XVI w. otrzymała istniejące do dzisiaj sztukaterie i freski. Na II piętrze małe pomieszczenia planuje się wykorzystać jako zaplecza techniczne dużych sal, magazyny (krzesła, stoły, gabloty, wystawy itp.), biura dla osób organizujących imprezy, studia nagrań, pracownie konserwatorskie, pracownie twórcze, laboratoria językowe, archiwum dziedzictwa kulturowego. Duża sala II piętra może być salą ćwiczeń sekcji tanecznych, wokalnych lub innych artystycznych. Może też służyć celom muzealnym. W fosie oraz w przylegającym parku przypałacowym mogą być organizowane imprezy artystyczne, pokazy historyczne, festyny, koncerty, turnieje rycerskie itp.

Funkcja turystyczna

Obiekt ma wyjątkową wartość historyczną, jest perłą renesansu na Łużycach w związku z tym planuje się wystawy międzynarodowe promujące głównie sztukę i architekturę renesansu. Planuje się wykorzystanie odrestaurowanej wieży zamkowej jako punktu widokowego połączonego z mini ekspozycjami historycznymi usytuowanymi na poszczególnych piętrach obiektu. Pomieszczenie w wieży (boczne w lobby) poświęcone zostanie zasługom dla Żar Erdmanna II Promnitzza. W budynku bramnym znajdować się będzie punkt informacji turystycznej i promocji miasta, gdzie można by uzyskać wiedzę o produktach regionalnych, nabyć pamiątki pozyskać foldery turystyczne. Pomieszczenia będą użyczone bądź wynajęte PTTK albo Agencji Turystycznej (parter ok. 10 m² i na I i II piętrze po ok. 25 m²). Na II piętrze budynku bramnego możliwe jest także urządzenie niewielkiego mieszkania służbowego. Planuje się także w późniejszym czasie zlokalizowanie w zamku na II piętrze i w stropodachu kilku pokoi, które umożliwiłyby noclegi dla twórców. Zamek stanowić ma też punkt centralny szlaków turystycznych prowadzących po najciekawszych miejscach Żar i okolic. Lokalizacja ta posiada obok duży parking, w tym jedyny w centrum, który ma 3 miejsca parkingowe na autobusy turystyczne. Obok zamku na działce nr 323/3, którą należy pozyskać od obecnych właścicieli, można zlokalizować dodatkowy niewielki parking służący wyłącznie potrzebom zamku.

Funkcja komunalna

Planuje się zlokalizować na I piętrze Urząd Stanu Cywilnego obsługujący w pełnym zakresie kilka gmin oraz w zakresie urodzin dwa powiaty żarski i żagański. Urząd Stanu Cywilnego obecnie świadczy usługi dla miasta Żary, Gminy wiejskiej Żary, Gminy Lipinki Łużyckie. Będzie to miejsce ślubów i przechowywania archiwów urzędu. Dla tej działalności przewiduje się część zachodnią I piętra. Sala główna 1 piętra będzie miejscem ślubów oraz też koncertów i innych imprez artystycznych. Urząd Stanu Cywilnego będzie miał także na miejscu archiwum. Dzisiaj dokumenty są rozproszone. Dokumenty personalne do 1945 r. są w Archiwum Wojewódzkim. USC obecnie prowadzi wiele spraw o charakterze międzynarodowym, które teraz będą miały odpowiednią oprawę, a dokumenty będą łatwiej dostępne. Funkcja USC w tak wyjątkowym obiekcie jak zamek wpłynie bardzo istotnie na wzrost poczucia tożsamości lokalnej.

Funkcja naukowa

Międzynarodowe Centrum Kultury i Tradycji "Zamek" będzie prowadzić współpracę z Łużycką Wyższą Szkołą im. Benedykta Solfy w Żarach oraz innymi lokalnymi uczelniami na terenie Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr. Tematami wspólnych prac naukowych mogą być historia (w tym szczególnie okres renesansu), archeologia, muzyka. W pracę włączone zostaną muzeum żarskie oraz muzea pogranicza w tym muzeum z Forst i Weisswasser. W zakresie pielęgnowania twórczości G.P. Telemanna planuje się zintensyfikowanie współpracy z Zentrum für Telemann- Pflege und – Forschung Magdeburg. Partnerem w tej kwestii też będzie Państwowa Szkoła Muzyczna im. G. P. Telemanna w Żarach oraz Konserwatorium im. G. P. Telemanna z Magdeburga. Planuje się także utworzyć w zamku stałą wystawę poświęconą rodowi Bibersteinów (herbu Rogala). Współpraca z miejscowościami Bibersteinów (Frydlant, Beeskow, Storkow, Trzebiel, Kost, Czocho, Trosky, Forst, Bad Muskau itp.) może zaowocować wspólnym porozumieniem. Odrębną sprawą są badania związane z mauzoleum Erdmanna II Promnitzza. Badania naukowe mauzoleum zostaną w przyszłości podjęte po nadzorem WKZ.

Inne funkcje

W zamku zlokalizowana zostanie kawiarnia/ bar/ lobby (parter), a w przyszłości w części drugiego pietra oraz stropodachu motel z kilkunastoma miejscami noclegowymi, który będzie prowadzony przez firmę zewnętrzną. Piwnice w części mogą także być wykorzystane na działalność gastronomiczną (np. winiarnia) przez firmę zewnętrzną. W dalszej perspektywie część piwnic może służyć na specjalne wystawy np. wystawy więzienne, sale tortur itp. Część pomieszczeń może być czasowo wynajmowana na wszelkiego rodzaju imprezy zewnętrzne. Funkcjonalność obiektu poprawiają krużganki i stosunkowo łatwy dostęp do każdego z pomieszczeń. II piętro może być także w całości muzeum tematycznym lub regionalnym. Powierzchnia piętra wynosi ok. 500m² i jest porównywalna z całym budynkiem obecnego muzeum.

Problemy zagospodarowania zamku

1. Problem komunikacji:

- dojazd z drogi miejskiej, parking,
- komunikacja między kondygnacjami,
- dostępność dla osób starszych i niepełnosprawnych, jest to warunek konieczny przy staraniu się o jakiegokolwiek środki zewnętrzne,
- sprawy organizacji zabezpieczeń ppoż.,
- dostępność fosy.

2. Problem ogrzewania obiektu:

- wybór sposobu ogrzewania: gaz, prąd, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne,
- lokalizacja kotłowni gazowej,
- możliwości dostarczenia ciepła systemowego.

3. Problem zadaszania dziedzica, który radykalnie zmniejszyłby potrzeby energetyczne i poprawiłby funkcjonalność parteru.

4. Problem możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

Obiekt nie powinien wywoływać problemów związanych z prawnym naruszeniem zasad pomocy publicznej. Przy obiektach kultury naturalną rzeczą jest funkcjonowanie małych kawiarni, winiarni czy też innych funkcji komercyjnych. Jednak ich zakres działania nie powinien być znaczący, raczej marginalny. W innym wypadku pozyskanie środków będzie niemożliwe.

Wszystkie rozwiązania problemów muszą zostać zaakceptowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Możliwości pozyskania środków zewnętrznych

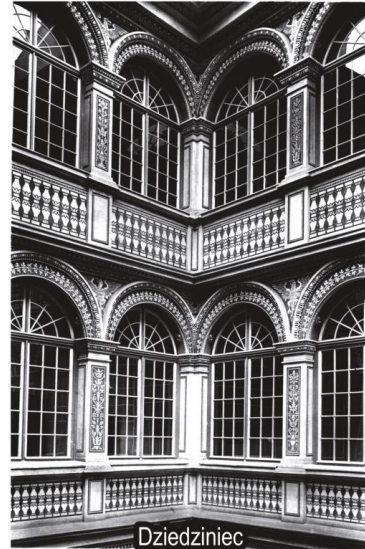
- RPO Lubuskie – Rewitalizacja i Turystyka,
- Interreg PL- Brandenburgia - Turystyka, ochrona dziedzictwa,
- Interreg PL –Saksonia - Turystyka, ochrona dziedzictwa,
- Program Norweski –Kultura Europejska – Telemann,
- Programy europejskie inne (Dziedzictwo Telemanna z Magdeburgiem, Hamburgiem i innymi miastami Telemanna),
- Krajowe programy ochrony dziedzictwa kultury – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Program UE Infrastruktura i Środowisko dla kultury (POIiŚ) .

**Bez projektu z pozwoleniem na budowę nie można składać wniosków o współfinansowanie!*

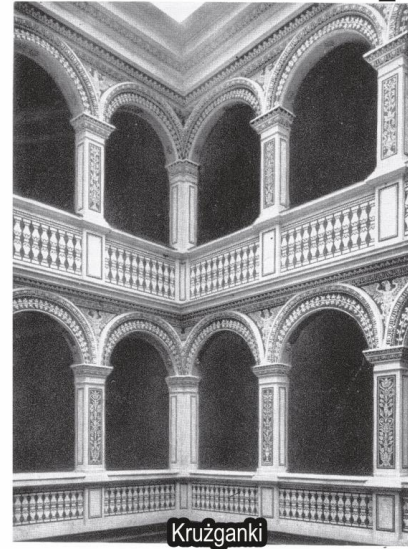
Propozycja zadaszenia dziedzińca zamku

Dziedziniec

Dziedziniec

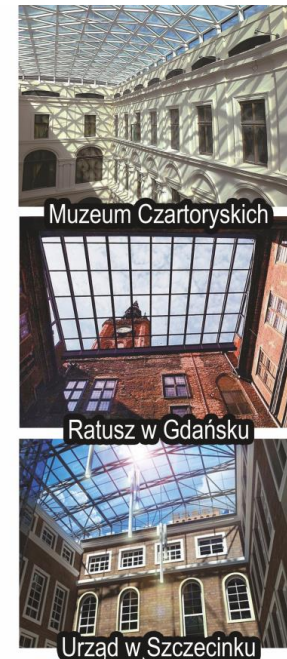

Krużganki

Podobne zadaszenia budynków możemy zobaczyć w Warszawie, Szczecinie, Gdańsku, Szczecinku czy też w Krakowie.

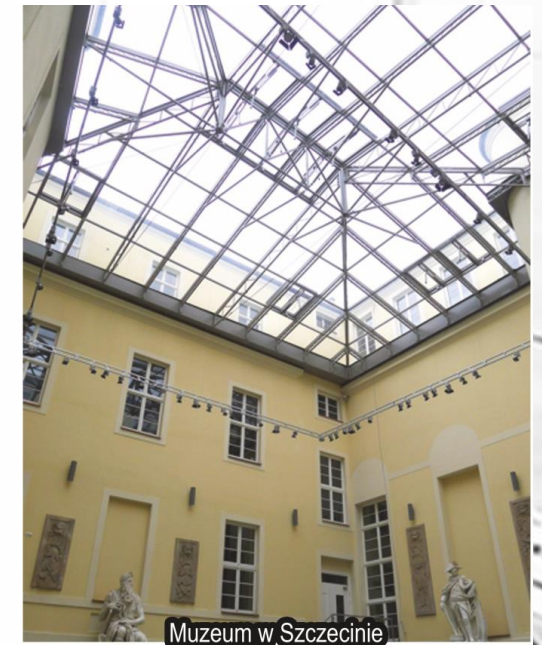
Pałac Ujazdowski w Warszawie

Muzeum Czartoryskich

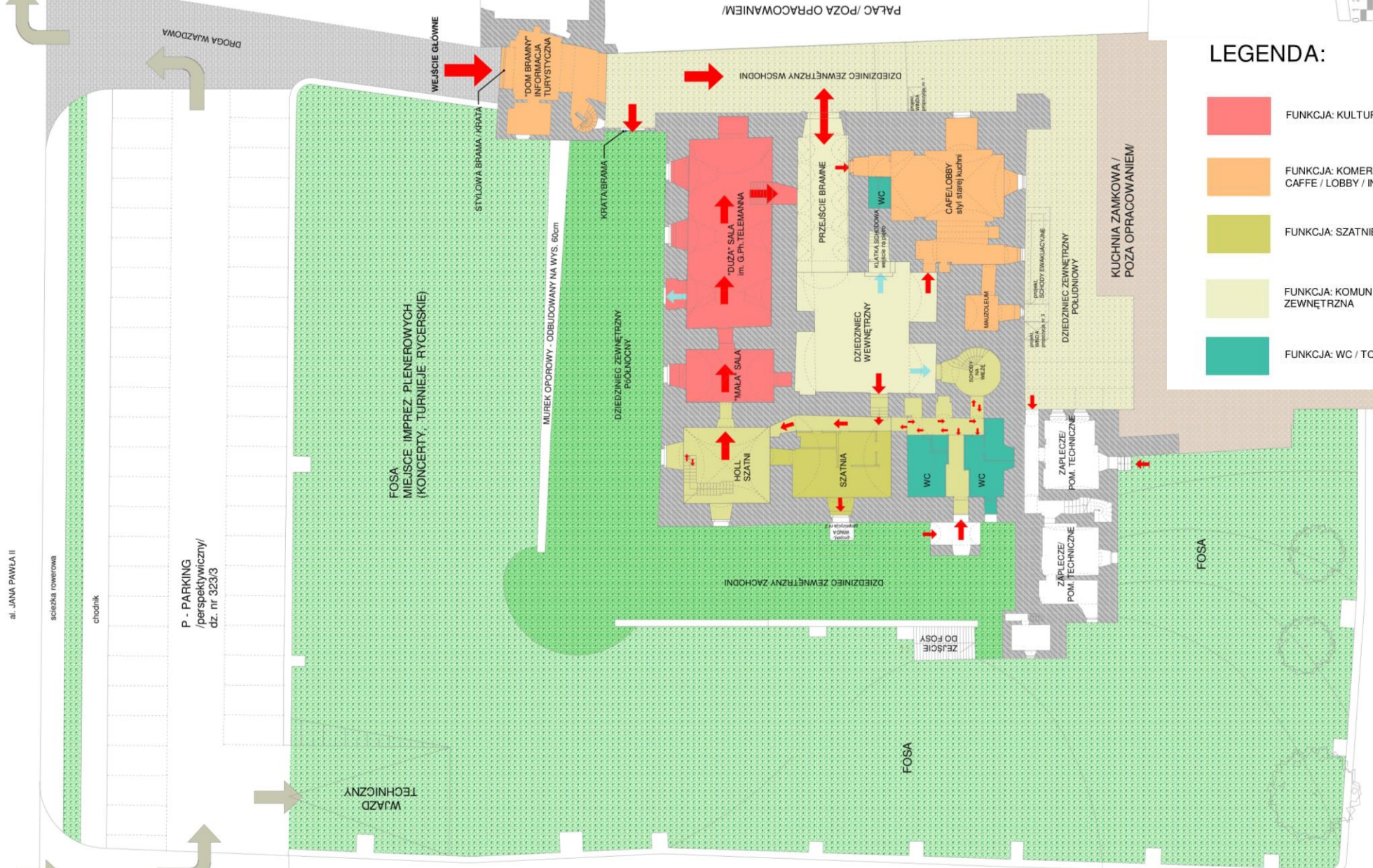
Ratusz w Gdańsku

Urząd w Szczecinku

Muzeum w Szczecinie

Koncepcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów – teren z przyziemiem

LEGENDA:

- FUNKCJA: KULTURA
- FUNKCJA: KOMERCYJNA
CAFFE / LOBBY / INFORMACJA
- FUNKCJA: SZATNIE
- FUNKCJA: KOMUNIKACJA
ZEWNETRZNA
- FUNKCJA: WC / TOALETY
- FUNKCJA: KOMUNIKACJA
WENETRZNA
- FUNKCJA: ZIELEN DZIEDZINIEC
ZEWNETRZNY
- FUNKCJA: ZIELEN FOSA (SUCHA)
- FUNKCJA: WEJŚCIA/KIERUNEK
KOMUNIKACJI
- FUNKCJA: WEJŚCIA/KIERUNEK
KOMUNIKACJI NA PIĘTRO
- FUNKCJA: KOMUNIKACJI
SAMOCHODOWA

al. JANA PAWŁA II
ścieżka rowerowa
chodnik
P - PARKING /perspektywny/
dz. nr 323/3

FOSA
MIEJSCE IMPREZ PLENEROWYCH
(KONCERTY, TURNIEJE RYCERSKIE)

MUREK OPOROWY - ODBUDOWANY NA WYS. 60cm

PALAC /POZA OPRACOWANIEM/

KUCHNIA ZAMKOWA /
POZA OPRACOWANIEM/

FOSA

FOSA

ZEJŚCIE
DO FOSY

DZIEDZINIEC ZEWNETRZNY ZACHODNI

DZIEDZINIEC WENETRZNY

DZIEDZINIEC ZEWNETRZNY
POLUDNIOWY

WEJŚCIE GŁÓWNE

STYLLOWA BRAMA - KRATA

KRATYBRAMA

DZIEDZINIEC ZEWNETRZNY WSHODNI

"DUZA" SALA
im. G. PA. TELEMANN

"MALA" SALA

HALL
SZATNI

SZATNIA

WC

WC

PRZEJŚCIE BRAMNE

WC

CAFELLOBBY
50m stary kuchni

KUCHNIA

MAJDOLEUM

WC

ZAPLECZE/
POM. TECHNICZNE

ZAPLECZE/
POM. TECHNICZNE

ZAPLECZE/
POM. TECHNICZNE

ZAPLECZE/
POM. TECHNICZNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

projekt
SCHODY EWAKUACYJNE

Koncepcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów – teren z przyziemiem

PARTER:

- 115 m² – duża sala (im. G. P. Telemanna) – koncerty, wystawy, konferencje Balkon, wyjście na tarasy nad fosą,
- 37 m² - sala poświęcona G. P. Telemannowi – zbiory dokumentów, nuty instrumenty – sala uzupełniająca funkcje dużej Sali,
- 48 m² - komunikacja, sala uzupełniająca , wystawy,
- 57 m² – szatnia, lobby, wystawy uzupełniające,
- 68 m² – toalety, podręczne magazyny krzeseł, gablot itp.,
- 93 m² – funkcja turystyczna, kawiarnia w stylu starej kuchni średniowiecznej, miejsce powitania wycieczek, gości, oczekiwanie na zwiedzanie,
- 13 m² – mauzoleum Erdmanna II Promnitzer, wystawa stała,
- 166 m² - dziedziniec, miejsce spotkań (nisze pod krużgankami albo całość w wypadku zaduszenia szklanego dziedzińca), kawiarnia (lobby).

Budynek Bramny:

Miejsce informacji turystycznej. Portiernia. Parter ok.10m², I piętro ok. 22m², II piętro ok.25m². Zaplecze IT, pomieszczenie stróża.

Fosa:

- Łąka kwietna. Miejsce na imprezy (koncerty, turnieje rycerskie, konkursy itp.),
- Możliwość wejścia do obiektu bezpośrednio z fosy do toalet od str. zach.
- Możliwość wejścia z fosy do piwnicy.

Konceptcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów - I piętro

LEGENDA:

- FUNKCJA: KULTURA
- FUNKCJA: SALA ŚLUBÓW KULTURA
- FUNKCJA: URZĄD STANU CYWILNEGO
- FUNKCJA: KOMUNIKACJA WENĘTRZNA
- FUNKCJA: WC / TOALETY

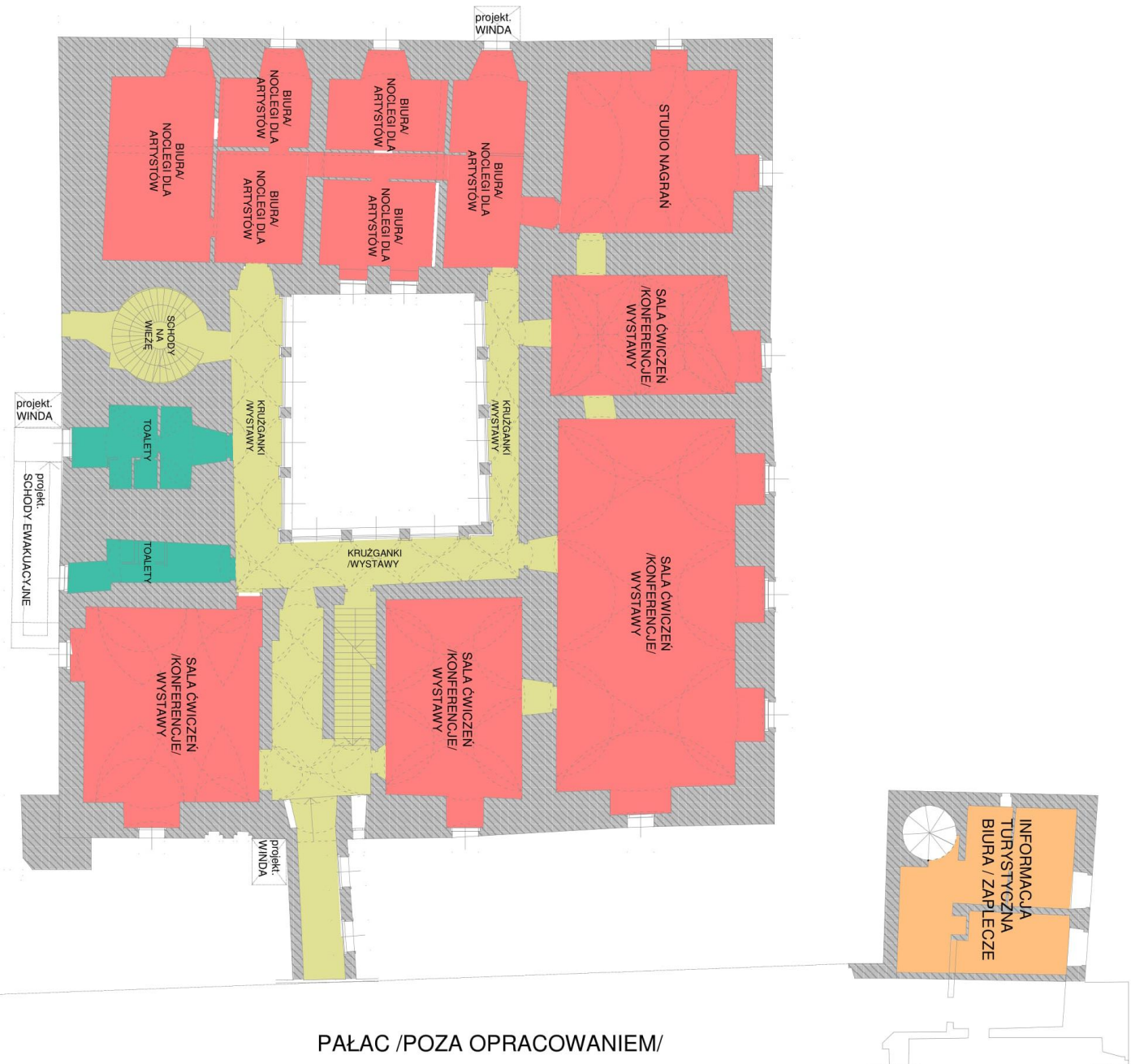
Koncepcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów – I piętro

- Sala nr 16, pow. 122 m² - duża sala (im. Biskupa Baltazara Promnitza) – śluby, koncerty,
- Sala nr 17, pow. 43 m² – obsługa dużej Sali – wystawy, spotkania, narady,
- Sala nr 2, pow. 52 m² - sala sądowa - konferencje małe, urządzenie w stylu Sali Sądowej, wystawa łużycka, tradycje,
- Sala 34 m² - obsługa dużej Sali, wystawy tradycji, architektura, Łużyce,
- Sale: nr 13, 6, 7, 8,9,10,11 o powierzchniach odpowiednio: 60m², 59m², 42m², 8 m², 50 m², 13 m², 8,5 m² – przeznaczone dla Urzędu Stanu Cywilnego wraz z archiwum
- Sale nr 3 i nr 5 – toalety
- Sala nr 14 o powierzchni 50 m² – wystawa stała, historia zamku, rezerwa dla USC i koncertów.

Koncepcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów – II piętro

LEGENDA:

- FUNKCJA: KULTURA
- FUNKCJA: INFORMACJA
TURYSTYCZNA
- FUNKCJA: KOMUNIKACJA
WENĘTRZNA
- FUNKCJA: WC / TOALETY

Koncepcja zagospodarowania Zamku Bibersteinów – II piętro

- 124 m² – duża sala treningów tanecznych, wokalnych,
- 69 m² - sala narad/ sala ćwiczeń/ wystaw,
- 51 m² – sala ćwiczeń/ hall dużej sali,
- 41 m² – sala zaplecza dużej Sali/ studio nagrań,
- 52 m² – studio nagrań, sala ćwiczeń,
- 12m² + 16m² – toalety,
- Pow. 15/ 23/ 10/16/ 18/11/37 m² – pokoje sekcji kultury, biura, obsługa, pokoje hotelowe do uzgodnienia.

Pozostałe zagospodarowanie pomieszczeń w Zamku Bibersteinów

Piwnice:

- Sala nr 1, pow. 99 m² – duża sala z możliwością powiększenia o powierzchnię piwnic między fosą a zamkiem – winiarnia, gastronomia,
- Sala nr 2, pow. 29 m² – mała salka j/w,
- Sale nr 4/ 5/6/7/8/9 o łącznej pow. 30m² – toalety , komunikacja,
- Sale od 10- 20 o łącznej pow. łącznej ok.123 m²- wystawy specjalne: sala tortur, mroczna historia, czarownice, diabeł Żarek itp.

Przybudówka od strony pld. zachodniej zamku:

- Sale przybudówki 2 piętra dodano do pow. USC 1 piętra zamku.
- Sale parteru i 1 pietra wynoszą łącznie ok. 170 m².
- Może to być przeznaczone na mieszkanie służbowe, warsztat konserwatorski, pomieszczenia gospodarcze obsługi utrzymania czystości, magazyny narzędzi, mała pracownia konserwatora, pomieszczenia techniczne.
- Do rozważenia jest umiejscowienie w tym obiekcie kotłowni gazowej obsługującej cały obiekt. Innym rozwiązaniem problemu ogrzewania jest wykorzystanie pomp ciepła z otworów wierconych np. w fosie, w pobliżu obiektu.

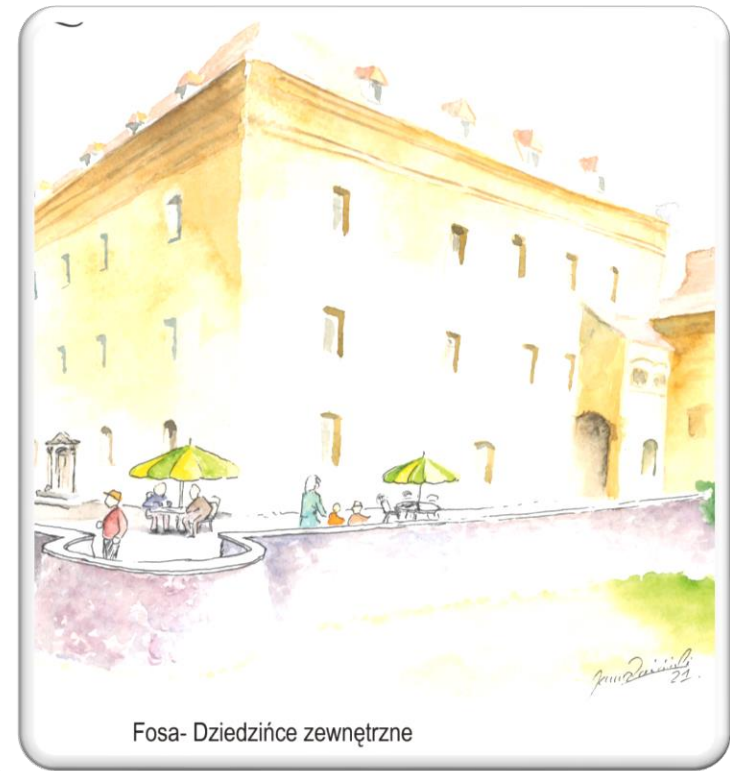
Wieża zamkowa

- Punkt widokowy, na poszczególnych kondygnacjach wystawy
- Pod wieżą parter i poniżej mauzoleum Hrabiego Erdmanna II von Promnitz, krypta?
- Ewentualnie wystawa o inwestycjach Erdmanna II w Żarach na wysokości parteru wysokiego – wejście od strony starej kuchni po starych istniejących zrębach schodów.

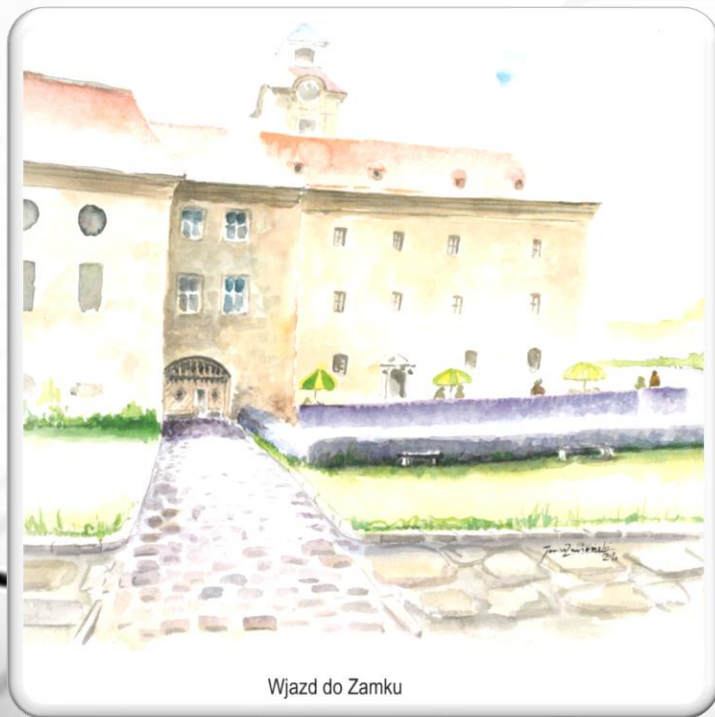
Parter - stara kuchnia

Parter - stara kuchnia

Fosa- Dziedzińce zewnętrzne

Fosa- Dziedzińce zewnętrzne

Wjazd do Zamku

Sala Telemanna

Sala Telemanna

Dziękujemy za uwagę i liczymy na Twoją opinię!